

STENROTH SUKUSEURA RY:N JÄSENLEHTI

KIVENJUURET

NRO

41

joulukuu 2018

- SUKUTAPAAMINEN Hämeen sydämessä..... 4
- HEIKKI SUOLAHTI, tähdenlento 6
- ALBERT TÖTTERMAN -tolstoilainen pasifisti ja Mannerheimin ystävä..... 8
- SELLAINE OL' VIIPURI 11
- GRÜNEWALDIN pysäyttävä alttaritaulu 14

Joulun ytimessä

”Se on varmaan joku Jumala-juttuun liittyvä, mutta en oikein tiedä”, kertoo kuusi-vuotias Ville poikani, kun kysyn häneltä, miksi joulua vietetään. Pienen keskustelun jälkeen asia palautuu mieleen. ”Milloin sitten Jumalan synttärät ovat, jos joulu on Jeesuksen synttärei?” Ville jatkaa. Tunnen olevani kuusi vuotiaan tasolla itsekin, kun kerron, miten Jumala on yksi, ja samanaikaisesti kolme, Isä, Poika ja Pyhä Henki. ”Aa, onko tuo se sama, mistä Timo-vaari kertoi?” Ville kysyy. ”Todennäköisesti”, vastaan vaarin tuntien.

Mielessäni pysähdyn, kuinka jo toisessa lauseessa lapsen kanssa olen päätenyt keskustelemaan kolminaisuudesta. Ydin lienee jossain muualla.

Joulun keskeiset tapahtumat on tallennettu Matteuksen evankeliumin 2. lukuun. Kaikesta asian ympärille vuosisatojen aikana rakentuneesta on välillä vaikea nähdä olennaista.

Tähtitieteilijät ovat etsineet mahdollisia selityksiä taivaalla näkyneelle valoilmille ja löytäneetkin monta kiinnostavaa teoriaa. Toinen hieno nyanssi on, kuinka enkelijoukko ilmoittaa ilosanoman ensin paimenille, jotka olivat tuon ajan juutalaisen kulttuurin puhtaussäännösten mukaan epäpuhtaita. Kolmanneksi on kutkuttavaa pohtia, kuinka kylmä mahtoi tuolla seudulla olla öiseen aikaan ja oliko haiseva eläinsuoja kuitenkin eläinten tuottaman lämmön vuoksi paras paikka synnyttää.

Lopulta palaan aina ytimeen. Jumala syntyi ihmiseksi, yhdeksi meistä, elääkseen ja kertoakseen siitä, mikä elämässä on merkityksellistä, millainen on Jumalan rakkaus ja miten elää toinen toistaan rakastaen. Tuo viesti resonoi niin elämän kolhuissa kuin iloissa, lapsen syntymässä, läheisen kuollessa, silloin kun toivoa ei itsestä löydy. Merkitys kuoriutuu eri tavoin esiin eri elämän vaiheissa, jokaiselle omalla tavallaan.

Kysyin vielä esikoiseltani, kymmenvuotiaalta Almalta, mitä jokaisen olisi hyvä tietää joulusta. Hän vastasi kauniisti: ”Jouluna vietetään Jeesuksen syntymäpäivää, mutta se on samalla perheen ja läheisyyden juhla.”

Siunatkoon kolmiyhteinen Jumala sinutkin joulun mysteerin äärelle läheistesi ja lähimmäistesi kanssa.

Antti Siukonen (H)

Seurakuntapalvelun johtaja, Suomen Pipiliaseura

Terveisiä Tyrvännöstä.....	3
Sukutapaaminen Hämeen sydämessä	4
Heikki Suolahti, tähtienlento	6
Albert Tötterman -tolstoilainen pasifisti ja Mannerheimin ystävä.....	8
Sattuipa perheessämme onneton tapahtuma, johon liittyi myös Fanny Stenroth.....	10
Sellainen ol' Viipuri.....	11
Grünwaldin pysäyttävä alttaritaulu.....	14
Tekoälykirjan matka markkinoille	15
Stenrothit keittiössä	16
Perheutisia.....	17
Eila Passoja on sukuseuran hallituksen uusi jäsen.....	18
Stenrothit Kuulutko sukuuni -tapahtumassa	19
Sukuseuran toimielimet	19
Jäsenmaksu ja tapahtumat	20

KANNEN KUVA:

Alma Siukonen istuu edessä toisena oikealta. Seikkailu jouluyönä -musikaalin on ohjannut Marco Bjurström (takarivissä neljäs vasemmalta). (Kuva: Meikku Ilander/HELSINGIN KAUPUNGINTEATTERI)

ALMA SIUKONEN LUCIAN ROOLISSA

Henrikin sukuhaaraan kuuluva kymmenvuotias Alma Siukonen esiintyy Helsingin kaupunginteatterin ohjelmistoon kuuluvassa Seikkailu jouluyönä -musikaalissa 8.–28. joulukuuta. Lucian vaihtuvaa roolia näyttelevät hänen lisäkseen Emma Punnonen ja Celina Vuoriheimo Musikaalin on ohjannut Marco Bjurström. Näytökset ovat Studio Pasilassa Helsingin Ratamestarinkadulla. Käsikirjoitus perustuu brittiläisen Chickenshed-teatterin alkuperäisversioon. Koko perheen musikaalin juoni on jännittävä, koska koko joulu on uhattuna joulupukin tehtyä kohtalokkaan virheen lahjoja jakaessaan. Neuvokas lapsijoukko lähtee pelastamaan joulupukkia. Seikkailua ja yllättäviä käännteitä riittää kahden tunnin ajaksi.

Terveisiä Tyrvännöstä

- tervetuloa sukujuhlaan Suomenlinnaan 2020

Viime kesän vuosikokousviikonloppu Tyrvännössä oli antoisa kulttuuritapahtuma. Saimme olla professori **Anto Leikolan** kanssa hänen perheensä ja sukunsa ikimuistoisissa kesänvietoissa Tyrvännön huvilalla ja saimme kuulla Calamnius- ja Wegelius-sukujen kuulumisia lähiseudulla.

Sukuseuran tähtäimessä on jo seuraava vuosikokoustapahtuma vuonna 2020. Se on suuren juhlan aihe, sillä silloin tulee kuluneeksi 20 vuotta Suomenlinnan historiallisesta sukujuhlasta 2000, johon osallistui yli 400 stenrothilaista ihmistä, joista 50 perusti juhlan jälkeen sukuseuramme. Tenalji von Fersen -sali Suomenlinnassa on jo varattu ensimmäisen suuren sukujuhlan antaman esimerkin mukaisesti. Päivä on toukokuun viimeinen lauantai eli 30.5.2020.

Sukuseuran toiminnassa on tapahtunut yllättäviäkin muutoksia

Puheenjohtajamme ja sukuseuran esimies **Risto Ikäheimo** joutui jättämään lokakuussa hallituksen ja samalla seuran puheenjohtajuuden muiden tehtäviensä johdosta. Sukuseuran uusi puheenjohtaja valitaan hallituksen seuraavassa kokouksessa ensi vuoden alussa.

Kuva: Matti Vaskelainen

Vuosikokouksessa hallitukseen valittu **Eila Passoja** puolestaan aloitti hallitustyön ja hänet valittiin sukuseuran varapuheenjohtajaksi hallituksen kokouksessa lokakuussa. Toivotamme hänet lämpimästi tervetulleeksi mukaan. Samassa hallituksen kokouksessa päätettiin lakkauttaa ohjelmatoimikunta ja siirtää sukuseuran ohjelmavastuu hallitukselle. Sukuseuran digitaalisesta toiminnasta vastaa **Pekka Ala-Siuru**, joka on myös historiatoimikunnan jäsen. (Hallituksen ja työryhmien jäsenet sivulla 19.)

Sukumme dna-tutkimus jatkuu. Uusia näytteitä on annettu ja niiden tuloksista kerromme seuraavassa lehdessä.

Hallitus toivottaa kaikille lukijoille hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta!

Marjatta Salonen
Sukuseuran sihteeri

JÄSENLEHTI JULKAISIJA
Stenroth sukuseura ry

TOIMITUS
Kaarina Wilskman
päätoimittaja

VIESTINTÄTOIMIKUNTA
Theo von Bell
Marjatta Salonen
Pekka Ala-Siuru
Kaarina Wilskman

OSOITE
Kivenjuuret
c/o Kaarina Wilskman
Kartanontie 6 D 41,
04430 Järvenpää
eila.wilskman@outlook.com
puh. 050 439 3180

KOTISIVU
www.stenrothsukuseura.net

PANKKI
Stenroth Sukuseura ry
Handelsbanken
FI 3231313001246594

OSOITETIEDOT
Pyydetään ilmoittamaan
sukuseuran jäsenihteerille:
Theo von Bell
Joukahaisentie 23
04230 Kerava
theo.bell@bastu.net

PAINOS
470 kpl

TAITTO JA PAINO
Printek, Keuruu

TEKSTI: MARKETTA STENROTH | KUVAT: TIMO SIUKONEN

Sukutapaaminen Hämeen sydämessä

*Sukuseuran vuosikokoustapahtuma
9.–10.6.2018 kokosi yhteen 25 stenrothilaista
Tyrvääntöön, Petäyksenniemelle.*

Perinteeksi muodostunut viirinnosto ja viirilaulu avasivat tänäkin vuonna tilaisuuden. Ennen kokousta nautimme lounasta ja katselimme ikkunoista avautuvaa suvista Petäyksenniemen järvimaisemaa. Maisema sopi täydellisesti Hämäläisten lauluun, joka laulettiinkin myöhemmin yhdessä illan ohjelmaa.

Vuosikokouksen aluksi kuulin professori Antto Leikolan (H) kiintoisan ja Tyrvännön historiaa valaisevan esityksen ”Suolahdet Tyrvännössä”. Esityksessään Antto Leikola kertoi sukunsa perinteistä ja kesänvietosta huvilassa, joka sijaitsi kokouspaikkamme Hotelli Petäys Resortin paikalla.

Huvilan omisti 1957 saakka hänen äidinisänsä Eino Suolahti, joka teki mittavan uran puolustusvoimain yllääkärimä. Huvilan jäämistöön kuuluu Petäyksen korvaamattoman arvokas vieraskirja, joka kertoo omaa tarinaansa historiallisten nimien kautta.

Vuosikokouksen perusvies- tinä uudistuva sukuseura

Vuosikokouksessa käytiin läpi sääntömääräiset asiat ja siirrettiin katse eteenpäin. Toiminnan uudistamista varten järjestetään ylimääräinen vuosikokous syksyllä 2019. Kokouksen asialistalla on myös tuleva 20-vuotisjuhlavuosi, vuosi 2020.

20-vuotisjuhlan järjestämistä varten hallitus on vuosikokouksen päätöksen mukaisesti nimennyt järjestelytoimikunnan. Juhlan ajankohdaksi Suomenlinnassa on vahvistunut lauantai 30.5.2020, ja tilaisuus pidetään Tenalji von Fersenissä. Kokouspaikka on sama kuin 20 vuotta sitten, jolloin Stenroth sukuseuran perustamiskokous pidettiin.

Hallituksen jäseniksi vuosikokousten väliseksi ajaksi eli vuosille 2018 ja 2019 valittiin **Theo von Bell** (H), **Eila Passoja** (H), **Marjatta Salonen** (K), **Maaria Puupponen** (K), **Risto Ikäheimo** (S), **Jan Sundman** (S) **Mimmi Sjöblom** (N) ja **Marketta Stenroth** (N). Eila Passoja valittiin uutena jäsenenä hallituksesta eronneen **Juhani Törmäsen** (H) sijalle.

Anto Leikola.

Iltaohjelmassa kuultiin Kostianvirran historiaa

Illan ohjelma jatkui keveämmisä merkeissä laululla, musiikkiesityksillä ja illallisella. Illallisella tervehdittiin rinnakkaissukuseuroja mm. Calamniuksia.

Pälkäneen lukion oppilaat, **Tyyne Rantanen** ja **Miisa Hiltunen**, ”Neidot virran varrelta” lauloivat ja tanssivat hurmaten yleisön. Hymy oli kaikilla herkässä.

Tyrväntöläisen vadelmakuohun, illallisen ja kakkukahvien jälkeen innokkaimmilla oli mahdollisuus vielä saunaan.

Seuraavana päivänä sunnuntaina vietettiin Erikinsukuseurojenpäivää yhdessä: Wegelius-, Hoffrén-, Virmaila- ja Calamnius-sukuja oli paikalla. Esimerkiksi **Rita Wegelius** kertoi Wegeliusten hautakappelista ja Pelkolan Wegeliuksista.

Lue lisää Petäyksen historiaa ja knoppitietoa:

<https://www.petays.fi/info/historia>

Anto Leikola kertoi elävästi Petäyksen muistojaan Kivenjuurien numerossa 39 (joulukuu 2017) otsikolla Lapsuuden maisema: Tyrväntö, s. 11.

Anto Leikola: Heikki Suolahti, tähtenlento

Kuva: Wikipedia

Kun veljeni Matti oli syntynyt marraskuussa 1935, äitini Elli Leikolan viisitoistavuotias pikkuveli Heikki piti hyvin tärkeänä, että poika aikanaan oppisi sanomaan häntä enoksi. Niin pitkälle ei kuitenkaan koskaan päästy, sillä Heikin elämä päättyi vain vähän toista vuotta myöhemmin, tapaninpäivänä 1936.

Heikki oli ollut poikkeuksellinen musiikkilahjakkuus, hyvä pianisti ja lupaava kapellimestari mutta ennen kaikkea säveltäjä. Hän oli säveltänyt kokonaisen sinfonian, ja se oli jopa kuultavissa harvinaisella levyllä, jonka Tauno Hannikainen oli 1940-luvulla lähettänyt Amerikasta Heikin äidille Anna Suolahdelle.

Kun tämä yleisesti ”Sinfonia piccolan” nimellä tunnettu sävellys oli toista vuotta Heikin kuoleman jälkeen esitetty radiossa, Sibelius kirjoitti Annalle, entiselle viuluoppilaalleen, sittemmin usein lainatut painokkaat sanat: ”Poikanne sinfonia ei mene minun mielestäni. Teos

teki minuun syvän vaikutuksen, siinä kun on sekä luontoa että sydäntä. Varmaa on, että Suomi Heikki Suolahdessa menetti suurimpia musikaalisia kykyjään.”

Kirje oli huolella kiinnitetty Anna Suolahden Heikistä pitämään leikekirjaan, jonka, samoin kuin Hannikaisen lähettämän levyn, annoin perheen puolesta Kansalliskirjastolle 2.2.2010, päivänä jolloin Heikki olisi täyttänyt 90 vuotta.

Kodin vahva tuki taustalla

Oikeastaan vasta aikuisiällä olen tajunnut, miten lyhyeksi Heikin elämä todella jäi ja miten paljon hän ehti tuossa lyhyessä elämässään saada aikaan. Hän oli Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun viimeisellä luokal-

la, mutta ylioppilaskirjoituksiin hän ei koskaan ehtinyt, ei myöskään sille Bayreuthin-matkalle, joka nuorelle wagneriaanille oli ylioppilaslahjaksi luvattu. Hänen kuolemansa syy oli suorastaan banaali, tunnistamaton umpisuolentulehdus, jota ei saatu ajoissa leikatuksi.

Edellytykset Heikki Suolahden musikaaliselle kehitykselle olivat harvinaisen suotuisat. Hänen isänsä Eino Suolahti oli monitoiminen lääkäri, joka mm. kunnallispolitiikan kautta oli joutunut Helsingin musiikkilautakuntaan ja Suomalaisen Oopperan henkilökunnan lääkäriksi. Tämä merkitsi monia ilmaisia konserttilippuja sekä tilaisuuksia päästä kuulemaan oopperan harjoituksia ja mm. Armas Järnefeltin Wagner-aiheisia luentoja. Pianon

”Teos teki minuun syvän vaikutuksen, siinä kun on sekä luontoa että sydäntä.”

SIBELIUS

ja sittemmin myös urkujen soittoa Heikki opiskeli Helsingin konservatoriossa, tulevassa Sibelius-Akatemiassa.

Eino Suolahti itse ei ollut erityisen musikaalinen, mutta hänen vaimolleen Annalle musiikki merkitsi sitäkin enemmän. Hän oli aikanaan soittanut viulua Helsingin filharmonisessa orkesterissa – ensimmäisenä naisena – ja jättänyt uransa vastamentyään lähes kolmenkymmenen ikäisenä naimisiin. Musikaalisia sukujuuria löytyy kauempaakin. Suolahden perheessä vieraili usein muusikoita, sekä kotimaisia että ulkomaisia – mm. Arthur Rubinsteinin nimi näkyy vieraskirjassa – ja niinpä oli luontevaa, että Heikin musiikkiharrastusta kannustettiin kaikin tavoin.

Musiikki odottaa esittäjiään

Moni Heikki Suolahden sävellysodottaa Kansalliskirjaston uumenissa esitystään ja kenties viimeistelyään. Niihin kuuluu katkelmia oopperoista ja sinfonisista runoelmista, alku toisesta sinfoniasta, viulukonsertto, ensimmäinen osa pianokonsertosta, yksinlauluja ja paljon muuta. Vain Sinfonia piccola on esitetty, painettu ja levytetty. Rukous Agnus Dei ja osa jousikvartetosta esitettiin säveltäjän hautajaisissa kohta vuoden 1937 alussa, ja vähän toista vuotta myöhemmin Tauno Hannikainen johti sinfonian ja kolme Irja Aholaisen esittämää laulua. Siinä kaikki.

Mutta sinfonia alkoi jo 1940-luvulla valloittaa maailmaa, etenkin Yhdysvaltoja, eikä tämä valloitus ole päättynyt. Joitakin vuosia sitten minulle soitti eräs kalifornialainen kapellimestari, joka oli meidän Museovirastomme kautta saanut nimeni ja kysyi, voisinko lähettää hänelle Heikin kuvan. Hän sai sen ja muutakin, ja kun hän sitten esitti Sinfonia piccolan, sain vaimoni kanssa kuunnella sitä puhelimesta maapallon toiselta puolelta!

Heikki Suolahdesta on ilmestynyt Arvo Laitisen ja Einari Marvian elämäkertakirjoitus Marvian toimitamassa teoksessa Suomen säveltäjiä (II osa, 2. p. WSOY 1966). Timo Seppälä on tehnyt hänestä gradutyön Jyväskylän yliopistoon, mutta sitä ei ole koskaan painettu.

Anna Suolahdesta ja hänen nuoruutensa viuluopinnoista kirjoitin Länsi-Helsingin Musiikkiopiston lehteen Trioliin 2007. Ylle lainattu kirjoitus ilmestyi samassa lehdessä 2012.

Huhtikuussa 1937 äidinisäni Eino Suolahti sai vanhalta tuttavaltaan sotamarsalkka Mannerheimiltä kirjeen, joka ruotsista suomennettuna kuuluisi näin:

Kunnioitettu Ystävä,

*Vasta nyt olen kuullut siitä kauheasta iskusta, joka pois-
saollessani on kohdannut Sinua ja omaisiasi; ja minulle
tuottaa todellista tuskaa ilmaista näillä riveillä sitä syvää
osanottoa ja kunnioituksestäyttyä sympatitaa, jota tunnen
tässä suuressa surussanne. Selittämättömiä ovat Kait-
selmuksen tiet ja tarkoituksettomalta tuntuu temmata
pois tämä viehättävä, elämäniloinen ja lahjakas poika,
johon täydellä syyllä voitiin kiinnittää kaikkein rohkeim-
pia toiveita. Näen hänet yhä edessäni, todella suruissani
ja kaivaten, ja tunnen sanomattoman syvää sääliä Teitä
kohtaan.*

Antaumuksella Sinun

G. Mannerheim

Miten pasifistin Syntymäpäiväkirjaan on joutunut aseiden käytön ammattilaisen henkilötietomerkintä?

Albert Tötterman

tolstoilainen pasifisti ja Mannerheimin ystävä

Isoisälläni Albertilla (Klas Gustav Albert Tötterman, H 438, 1864 - 1942) oli Syntymäpäiväkirja, myös ystäväinkirjaksi kutsuttu kovakantinen vihko, kuten ajan tapaan kuului.

Sukulaispiiri perheineen oli siinä keskeisellä sijalla, mutta oli joutokassa muitakin perhetuttavia ja jokunen naapurikin. Mukana oli yksi nimi, joka ei tuntunut sopivan joukkoon: Carl Gustaf Emil Mannerheim (synt. 4.6.1867). Se herätti ihmetystäni vuosikausia, kunnes tiedot Luonnonvarakeskuksen löytämästä Mannerheimin Omenasta toivat valaisua kysymykseen.

Tinkimätön rauhan mies

Albert-ukkini tunnettiin vakauksellisena tolstoilaisena pasifistina, joka ei hyväksynyt aseiden käyttöä missään tilanteessa. Mannerheim taas oli sotilas, aseiden käytön ammattilainen. Albert pysyttäytyi vuoden 1918 sisällissodan kiistojen ulkopuolella, pyrkien säilyttämään hyvät välit kumpaankin osapuoleen Asikkalassa.

Asikkalan historian (Blomstedt,

s. 251-272) mukaan vastakohtaisuudet pitäjässä eivät olleet kovin suuria, joten suurin osa asukkaista välttyi sotatoimilta. Albertkin sai jatkaa kaikessa rauhassa työtään Kalkkisten kanavan kasöörinä joutumatta edes valtaa pitäneiden punaisten kuulusteltavaksi.

Rauhan miehenä, pasifistina, Albert oli tinkimätön, oppi-isänsä Tolstoin aseidenvastaisuutta noudattaen. Kerrotaan, että kun hän oli kuullut isäni eli Heinolassa oppikoulua käyvän poikansa Toivon (H 439, 1902-1964) määrätyn suojeluskuntalaisena aseelliseen vartiointitehtävään, niin hän oli lähtenyt lähes siltä istumalta Heinolaan. Hän otti aseensa pojaltaan ja kertoman mukaan kävi vieläpä nuhtelemassa paikallista Suojeluskunnan päällikköä siitä, etteivät asehommat kuulu alaikäisille.

Omena yhdisti

Mannerheimin ystävämerkinnän arvoitus alkoi avautua, kun Luonnonvarakeskus (Luke) vuonna 2016 löysi Mannerheimin omenaksi nimetyn monia vuosia etsimänsä

omenalajikkeeseen asikkalalaisesta koptipuutarhasta.

Luken tutkija Maarit Heinonen kertoo nettiblogissaan ”Mannerheim, kanavan kasööri ja Suomi-Filmi” (30.3.2017), että omenapuun jäljille päästiin tutkijoiden sitkeän salapoliisityön ja aktiivisten kotiseututoimijoiden ansiosta. Löydön yhteydessä nousi esille Albert Tötterman, joka Kalkkisten kanavakasöörin työn ohella oli omistautunut luonnonmukaiselle puutarhaviljelylle ja hedelmäpuiden jalostukselle.

Mannerheim oli syksyllä 1921 kalastusmatkalla Kalkkisten koskella. Kosken lähetyillä asuva ja sen kalapaikat hyvin tunteva Albert oli mukana ilmeisesti oppaana. Kun sitten illanistujaisissa maisteltiin Albertin viljelemiä lukuisia omenalajikkeita, Mannerheim ihastui erääseen, ”suurikoiseen ja keltakuoriseen” omena. Albert puolestaan oli yllättynyt Mannerheimin omenanviljelyn ja omenalajikkeiden tuntemuksesta.

Maarit Heinosen mukaan Albert oli myöhemmin samana syksynä matkustanut Helsinkiin saadak-

seen Mannerheimilta luvan nime-
tä tuo hänen mieltymänsä omen-
alajike Mannerheimin Omenaksi.
Tästä oli myös Puutarha-lehdessä
vuonna 1921 lyhyt uutisjuttu. Puu-
tarha-lehti, samoin kuin ruotsinkie-
linen Flora olivat niitä foorumeita,
joihin Albert kirjoitteli vihannes- ja
hedelmäviljelyä koskevista kysy-
myksistä.

Kuva: SA-KUVA

Mannerheimin moni- vivahteinen persoona

Albert Töttermanin ystäväksi osoit-
tautuu Mannerheim sellaisena, jol-
laisena Stig Jägerskiöld häntä kuvaa
teoksessaan ”Mannerheim rauhan
vuosina 1920-1939” (s. 60): ”Useim-
mat pitävät Mannerheimia tiukan
upseerin tyyppinä, sodan vaatiman
kurin ja kovuuden vertauskuvana.
Tämä on kuitenkin vain osa hänen
monivivahteisesta persoonallisuu-
destaan. Hänen erinomainen kylyn-

sä saavuttaa ihmisten luottamus ja
innostunut kannatus johtui usein
muista ominaisuuksista kuin niistä,
jotka näyttivät olevan hallitsevia.”

Se puoli Mannerheimista, johon
isoiسانی Albert Tötterman kalastuk-
sen ja omenalajikkeiden maistelun
yhteydessä käytyjen keskustelujen
piteissa tutustui, oli kovin erilai-
nen kuin se kuva, mikä ihmisillä
yleensä on hänestä sotapäällikkö-

nä. Siinä oli kuitenkin niin paljon
yhteistä heille molemmille, että he
todella saattoivat pitää toisiaan ystä-
vinä. Mannerheimilla oli paikkansa
Albert-ukkini Ystäväinkirjassa.

Lähteet:

Blomstedt, Yrjö: Asikkalan historia, Asikkalan kunta, 1981, s. 251-272

Heinonen, Maarit: Mannerheim, kanavan kasööri ja Suomi-Filmi, 30.3.2017, www.luke.fi/blogi/mannerheim-kanavan-kasoori-ja-suomi-filmi/

Jägerskiöld, Stig: Mannerheim rauhan vuosina 1920-1939, Otava, 1973, s. 60.

Mannerheim, Carl Gustaf: Ratsain halki Aasian 1906 - 1908, Otava, s. 470.

ks. myös. *Toukoma, Pertti: Albert Töttermanin jalostama Mannerheimin omenapuu löydetty. Kivenjuuret nro 39, joulukuu 2017, s. 13.*

MANNERHEIMIN LAPSUUDENKODISSA, Louhisaaren kartanolinnassa, oli eräs maamme suurimmista ja parhaiten hoidetuista hedelmätarhoista. Louhisaaresta poismuuttuaankin Mannerheimin tiedetään kyselleen sukulaisiltaan omenatarhan kuulumisia. Eläkkeelle siirryttyään Mannerheim kävi kirjeenvaihtoa Maatalouskoelaitoksen puutarhaosaston professorin Olavi Meurmanin kanssa mm. siitä, mitä lajikkeita hänen omistamaansa Lohjan Kirkniemen kartanoon perustettavaan omenatarhaan kannattaisi valita.

- PARANTAVIA JA TERVEYTTÄ YLLÄPITÄVIÄ YRTTIJUOMIAAN
- varten Albert ammensi tietoja saksalaisesta Naturartz-lehdestä, joka hänelle tuli tilattuna vielä eläkevuosinakin.
- Mannerheimin kiinnostus erilaisia, luonnonmukaisia lääkintämenetelmiä kohtaan käy ilmi hänen Aasian halki 1906-1908 tekemänsä tiedustelumatkan kuvauksista. Matkalla useaan otteeseen sairastuttuaan hän oli joutunut mitä erilaisimpien yrttihoitojen kohteeksi.
- Päiväkirjassaan hän mm. kertoo erään kiinalaisen lääkärin yrtti-keitoksesta, joka oli parantanut potilaan 2-3 päivässä sellaisesta sairauskohtauksesta, minkä hoito Euroopassa olisi vaatinut 2-3 kuukautta (Ratsain halki Aasian, s. 470).

HYVÄ STENROTH-SUVUN JÄSEN

Onko sinulla kätköissäsi jokin esine tai valokuva, johon liittyy kiinnostava, inhimillinen tai yllättävä tarina? Kerro se Kivenjuurien lukijoille!

Ota yhteyttä päätoimittajaan, yhteystiedot sivulla 3.

TEKSTI: MARJATTA SALONEN
KUVAT: STENROTH KUVA-ARKISTO
JA MARJATTA SALOSEN PERHEARKISTO

Fanny Stenroth ja
Lennart Pinomaa

Sattuipa perheessämme
onneton tapahtuma, johon liittyi myös

Fanny Stenroth

Selailin äsken isäni Lennart Pinomaa (K277) muistelmia, jotka hän kirjoitti 90-vuotiaana vuosina 1990-93. Sattumalta silmiini osui kohta, jossa hän kertoi onnettomasta tapahtumasta vuonna 1934. Siihen liittyi myös Fanny Stenroth (H684), johon hän oli tutustunut ollessaan pappina Heinolassa samana vuonna neljän kuukauden ajan.

Fanny kuului perheen ystäviin erityisesti vapaakirkollisuutensa johdosta. Heinolan kesänä ystävyys syveni, mutta hyvin valitettavaa oli se, mitä seurasi Käpylässä (Helsingissä), jonne isä oli määrätty papiksi syksyllä 1934.

Näin muistelmissa kerrotaan Lennart Pinomaa sanoin:

Serkkuni Unio Sarlin (K286) kutsui kerran puhelimitse meidät luokseen esittäytymällä vain ”kenraaliksi”. (Hän oli todella kenraali.) Hänen ohut, korkea puheäänensä kuului täsmälleen rovasti Hurmerinnan äänenä. Tämän harhaluulon eksyttämänä vastasin:

”Tämä on kapteeni”. Luulin että tämän leikkisän keskustelun toisena osapuolena oli rovasti Hurmerinta, esimieheni. Meidät oli siis kutsuttu Hurmerinnalle Loppiaisena.

Juuri sinä Loppiaisena Fanny Stenroth ilmestyi meille mitään edeltäpäin ilmoittamatta. Hän varmaan luuli, että pienessä Käpylässä tämä onnistuisi ilman muuta. Meidän oli pakko sanoa hänelle, että esimieheni Kalliossa oli kutsunut meidät juuri sinä päivänä ja hetkenä luokseen. Tämä oli hänelle Heinolasta asti tulleele samaa kuin olisimme sanoneet hänelle, ettemme välitä hänen ystävyystään yhtään mitään. Se tuntui olevan kertakaikkinen loppu siihen suuntaan – emmekä me voineen asialle mitään.

Mutta mitä saimme kokea Hurmerinnalla? Herra ja rouva olivat keskellä päivälepoaan, kun he tulivat näköksille. Rouva oli vähän onneton, kun hän ei tiennyt, mitä hän voisi panna pöytänsä. Me olimme kerta kaikkiaan tehneet ison

virheen, kun kutsumattomina ilmestyimme heidän pyhäpäivän rauhaansa häiritsemään. He koettivat kuitenkin pitää kasvonsa oikeassa järjestyksessä.

Pois tullessamme tapasimme raitiovaunussa Velin ja Ailin (isän veljen ja vaimon). He kertoivat Union ihmetelleen, ettemme noudattaneet hänen kutsuaan.

Näin surkeasti se päivä epäonnistui Union onnettoman esittelyn vuoksi ja Fanny Stenrothin luulon vuoksi, että elämme pikkukaupungin vanhaa aikaa.

Vieraskirja osoittaa, ettei Fanny Stenrothin ystävyys siihen loppunut. Kyllä hän kävi meillä senkin jälkeen.

Lähde: Lennart Pinomaa Muistelmia 1990

Katso myös: Salonen Marjatta: Fanny Stenroth - Suomen naisvoimistelun uranuurtaja, Kivenjuuret 38, toukokuu 2017.

Torikierros Pyöreän tornin edustalla.

TEKSTI JA KUVAT: EIJA STENROTH | KUVAT KVARTETTO N s. 79-81

Sellainen ol´ Viipuri

Stenroth-serkut juurimatalla Viipurissa ja Säiniöllä 14.-16.9.2018

Niin se vaan on, että sukupolvi toisensa jälkeen päätyy etsimään menynyttä elämää isiensä mailta usein silloin, kun omaa ikää on riittävästi ymmärtämään ihmisen katoavaisuus. Lisäksi syntyy halu ymmärtää kunkin sukupolven jättämän jäljen merkitys omassa elämässä.

Niin myös Hugo ja Elina Stenrothinkin lasten jälkeläiset tekivät matkan vanhempiensa lapsuuden maisemiin, menetettyyn Karjalaan (Kvartetto N, taulut 430 - 444.)

Matka oli ensimmäinen serkkuporukalla toteutettu. Serkut ja kaksi puolisoa muodostivat kahdeksan hengen iloisen ryhmän, joka matkasi Allegro-junalla Viipuriin. Hotelli Viking Viipurin rautatieaseman välittömässä läheisyydessä

osoittautui oivaksi majapaikaksi. Lähialuematkojen kanssa hoidetut järjestelyt ansaitsevat kiitoksen yhteistyön sujumisesta ja sovittujen asioiden mallikkaasta toimimisesta.

Antoisaa suunnittelua

Matkaa edelsi usean kuukauden suunnittelu ja "etkot" elokuun lopussa. Tapasimme Turengissa Markku ja Eija Stenrothin luona. Kesällä hankittu uusi sukuviiri nostettiin juhlallisesti salkoon ensimmäistä kertaa serkkutapaamisen kunniaksi, sadepäivästä huolimatta.

Ajatuksia ja kysymyksiä herättivät monenlaiset muutoseikat tulevassa matkassa, tullimuodollisuuksista rahanvaihtoon ja sen

tarpeeseen. Matkan kohteita sovittiin etukäteen: Alvar Aallon kaupunginkirjasto, ravintola Espilä, Torkkelin puisto, Jussi Mäntysen Hirvi-patsas, Pyöreä torni, kauppahalli ja mahdollisesti Monrepos.

Tina halusi löytää äitinsä väliaikaisen kodin Luostarikadulla ja Eija näyttää edellisen syksyn löydön; maaseurakunnan kirkon rautatiet ja sen vieressä sijaitsevan sotilashautausmaan, jossa on sodissa 1939-1940 ja 1941-1944 kuolleiden 206 suomalaisen sotilaan leposijat - myös serkkujen isoisän Hugon veljien Reinon ja Vilhon.

Tavoitteet saavutettiin, myös Luostarikatu 1 tuli kuvattua. Pyöreää tornia päädyimme ihaillemaan ainoastaan ulkoapäin.

Kotikylä aluksi kateissa

Matkamme varsinainen kohde oli serkkujen vanhempien kotikylä, Säiniö. Se sijaitsi Viipurin maalaiskunnassa, kaupungin itäpuolella Viipuri-Pietarin radan varrella. Tähän matkaan olimme tilanneet matkatoimiston kautta suomea puhuvan oppaan Tatianan ja minibussin kuskinaan Oleg.

He saapuivat sovittuna aikana hotellille meitä noutamaan. Innoissamme esitimme toiveemme päästä tutustumaan Säiniöllä serkkujen vanhempien kotitalon paikkaan. Näytimme Olegille Säiniön kyläkirjasta kylästä piirrettyä karttaa vuodelta 1939 ja siihen merkittyä talon paikkaa.

Heti kävi selväksi, ettei kylää tuossa muodossa enää ole ja ettei Oleg tämän kartan avulla sitä löydä. Paikka oli hänelle vieras. Varsinainen Säiniö (Tserkasovo) on nykyään alueeltaan pienempi kuin vanha Säiniö, eivätkä tien pohjat kulje välttämättä samoja reittejä kuin ennen.

Suora rata Viipurista Pietariin oli säilynyt kuitenkin entisellä kohdallaan. Säiniön kaunis asema oli pommitettu ja jatkosodan aikainen ”tönö” oli edelleen radan varressa. Näky oli niin toisenlainen kuin

kyläkirjan antama kuva Säiniöstä ja serkkujen vanhempien kertomukset kotikylän elämästä. Tämä suretti erityisesti Markkua.

Kylänraittia kävelen melkein perille

Jatkosodan aikaisessa asemarakennuksessa asui tapaamamme ”asemanainen/ratavartija”. Asemalta matka jatkui kohti serkkujen vanhempien asuinpaikkaa. Ratavartija neuvoi Tatianaa, mihin suuntaan lähteä. Kuljettaja ei halunnut ajaa kuraisia pikkuteitä ja niinpä lähdimme kävelemään pitkin kyläraittia ja jätimme Olegin autoonsa.

Taivalsimme hiekkatietä Pietarin suuntaan. Asutusta oli harvakseltaan, muutaman talon näimme vahtikoirineen. Hauska löytö oli toimivaksi havaittu seinäpuhelin. Google Mapsin avulla seurassimme reittiämme ja päädyimme radan varteen, jossa puomi esti matkan jatkamisen.

Todennäköisesti olimme siinä Puolakan kaupan maisemissa. Stenrothin perhe kävi aikanaan siellä kaupassa. Kaupan lähistöllä asuivat myös sisarusten isovanhemmat, Otto ja Helena Stenroth. Tästä ei

Tässä tulkitaan vuoden 1939 karttaa Säiniöllä.

”Etkoilla” kesällä hankittu uusi sukuviiiri nostettiin juhlallisesti salkoon ensimmäistä kertaa serkkutapaamisen kunniaksi, sadepäivästä huolimatta.

Säiniön kyläpuhelin.

olisi ollut enää pitkä matka sisarusten kotiin, mutta ajan niukkuus ja tarkan tiedon puute sai meidät kääntymään takaisin.

Timon taitava navigointi osoitti myöhemmin, että olimme olleet todella lähellä määränpäättämme. Pienen metsäalueen läpi olisi pitänyt mennä, koska puomi esti tiellä etenemisen. Jäi tarve yrittää uudelleen!

Matka opetti paljon

Serkkujen ensimmäinen yhteinen matka kirjoitti paluumatkalla ajatuksia koetusta.

Timo: ”Säiniön kyläraitilla tuli mietiskelyä Markun kanssa ihmisen pahuutta. Yksi matkan kohokohta oli, että Tina löysi rakennuksen, jossa äitinsä oli hetken asunut välirauhan aikaan. Serkusten yhteenkuuluvuus senkun kasvaa!”

Tina jatkaa: ”Upea reissu, vaikka kyseessä olikin Timon puolen suvun jalanjäljille paluusta, kosketti Viipuri minuakin, varsinkin äidin väliaikaisen kotitalon löydyttyä. Vaikka oli surullista löytää Säiniö täysin tuhoutuneena, niin kuitenkin saimme kokea sen pienen kyläyhteisön tunnelman, kun kävelimme samoja polkuja kuin Stenrothit aiemmin. Olin aiemmin miettinyt Ravansaaren kovaa kohtaloa. Nyt tajusin, että suuri osa Karjalasta koki saman kohtalon, täydellisen tuhon. Myös Säiniö, vaikka toivoimmekin jotain sieltä löytävämme. Serkkuporukan kanssa ei hiljaista tai vaivautunutta hetkeä tule. Se on aivan ihanaa, koska koen itse olevani samanlainen ja kuuluvani joukkoon. Kiitos!”

Tuija: ”Ihan mahtava reissu. Parasta oli saada viettää aikaa serkkujen kanssa. Pääsimme myös aika

Malja Säiniölle! Kuvassa takana: Timo, Tina, Tuija, Eija ja Kati. Edessä vasemmalla Merja, Markku, ”asemanainen” ja Tiina. ”Asemanainen” antoi ohikulkulle junille kulkulupia nappeja painelemalla.

Säiniön aseman tilalle rakennettu ”tönö” vuonna 1939.

lähelle isiemme asuinsijoja. Viipuri yllätti positiivisesti!

Tiina: ”Olen oppinut kaikista jostain, hyvä reissu. Viipuri muistoissa säilyy ain!”

Merja: ”Ihaninta oli huomata, kuinka ihanan karjalaisia, lupsakointa, mutkattomia me olemme!”

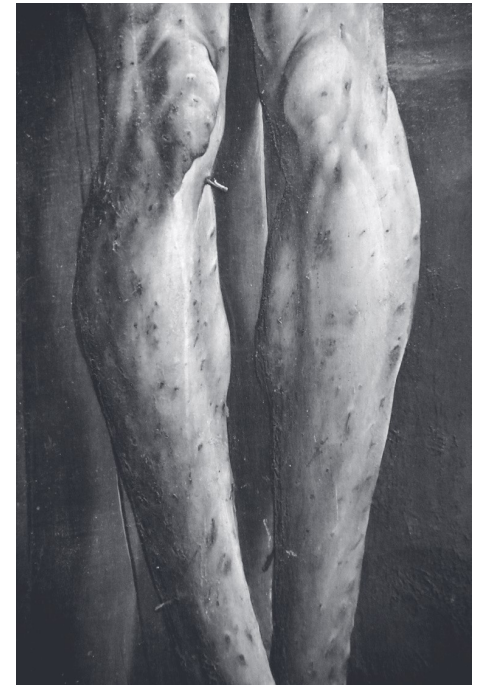
Kati: ”Kaikki sujui kuin rasvattu. Mukava serkkujen tutustumismatka. Hauskaa oli, ainakin 10 vuotta

tuli lisää ikää! Meissä todettiin olevan paljon samaa. Mutkatonta sakkia!

Eija: ”Matkanjohtajana iloitsin viime syksyisen oman juurimatkan synnyttämän toiveen toteutumisesta saada Markun serkut yhdessä Viipuriin ja vanhempiensa kotikylään. Tämän porukan kanssa voi reissata toistekin, huippusakkia!”

Matthias Grünewald maalasi kuuluisan alttaritaulun Issenheimin luostarikirkkoon Ranskan Alsacessa. Se on nähtävillä Unterlindenin museossa Colmarissa.

Kristuksen ruumis on ristipuulla täynnä naarmuja ja haavoja.

Grünewaldin pysäyttävä alttaritaulu

Välähdyksiä polkupyörän päältä ja vähän muualtakin.

TEKSTI JA KUVAT: TIMO SIUKONEN

Ranskalainen filosofi René Descartes (latinaksi Renatus Cartesius, 1596–1650) keksi sanonnan ”ajattelen, olen siis olemassa”. Minun vastineeni on: ”Pyöräilen, jotta näkisin.”

Totta vie, olen saanut nähdä ja kokea paljon Ranskan pyöräilymatkoilla, jotka alkoivat 2005 Oskari Jalosen seurassa Provencessa ja joihin olen osallistunut toistakymmentä kertaa.

Tänä vuonna ajoimme syyskuussa Saksan ja Ranskan rajan molemmin puolin Elsassissa/Alsacessa Freiburg im Breisgausta Strasbourgin ja Colmarin kautta Mulhouseen. Kahdeksan matkapäivää, seitsemän hotelliyöpymistä, kuusi pyöräilypäivää, yhteensä 330 kilometriä.

Poljimme Reinin rantoja myötäillen, runsasrypäleisten viinialueiden läpi, kukkuloiden yli, kaupunkien ja kylien katuverkostoiden halki. Imimme aivoihin sisään Keski-Euroopan historiaa ja nykyisyyttä, puhalsimme keuhkoista ulos verenkiertoon tyhjentyneet happi-

molekyylit. Se mikä oli ollut päivän reitillä vaikeaa ja väsyttävää, muuttui illallisella jaetuksi iloksi.

Nostan tässä kirjoituksessa esiin monien mielenkiintoisten kohteiden joukosta vain yhden, hengellisen, henkisen ja kehollisen kohokohdan, saksalaisen renessanssimaalarin ja insinöörin Matthias Grünewaldin (noin 1475–1528) Der Isenheimer Altarin eli Issenheimin luostarikirkon moniosaisen alttaritaulun, jota pääsee ihmettelemään Unterlindenin museossa Colmarissa.

Ei heikkohermoisille!

Puulle maalatun alttaritaulun keskiö on täynnä kamottavia yksityiskohtia: keskellä paljosta pahasta kärsinyt, pelon täyttämä, henkensä heittänyt kuolonkankea Kristus, ei mikään siloteltu ja puhdistettu Vapahtaja, iho täynnä piikkejä, naarmuja ja haavoja.

Taiteilija on valinnut teokseen vähäiset, mutta synkän tehokkaat värit, täyden mustan, värisyttävän punaisen ja puhtaan valkoisen. Vainajan lisäksi mukana ovat kaksi Mariaa ja kaksi Johannesta, Jeesuksen äiti ja Magdalan Maria, apostoli Johannes ja Johannes Kastaja sekä valkoinen uhrilamppu.

Grünewaldin insinöörintaidot pääsivät oikeuksiinsa hänen rakennettuaan alttaritaulun kokonaisuutta, joka avattiin Issenheimin luostarikirkossa vain juhlamessuissa. Kolmeen kerrokseen hienosti taitetut osat täyttivät levitettyinä koko kirkon. Unterlindenin museossa ne on irrotettu toisistaan ja ne kertovat täydellisesti kristinuskon suuren pelastushistoriallisen kertomuksen, jossa Kristuksen uhri, Pyhän hengen puhallus ja Taivaallinen isä antavat meille uskon, toivon ja rakkauden ihmisyyteen liittyvän pahuuden keskelle. Yksityiskohtien määrä on häkellyttävä.

Keskiosa koostuu neljästä taulusta, jotka kertovat Jeesuksen ruumiin kuljetuksesta hautaan itkevän saattajien keskellä (alaosa), sekä marttyyrikuoleman noin vuonna 288 kokeneesta kristitystä, Rooman keisarin henkikaartin upseerista, pyhästä Sebastianista (vas.)

Tauko paikalla! Timo Siukonen ja aurin-gonkukka.

ja yli satavuotiaaksi eläneestä erakkomunkista pyhästä Antonius Suuresta (251–356).

Unterlindenin museon pihalla tunsin olevani yhtä aikaa tyhjä ja täynnä. Henkilökohtaista kokemusta on mahdotonta siirtää toiselle. Pyöräilen, jotta näkisin.

Tekoälykirjan matka markkinoille

TEKSTI: TIMO SIUKONEN

Löysin tietokoneeltani pisteen 31. elokuuta 2018, jolloin lähetin tekoälystä kertovan tietokirjan käsikirjoituksen kustantajalle, jyväskylä-läiselle Docendolle sopimusehtojen mukaisesti. Huh!

Olen ollut vuodesta 1972 lähtien mukana yli kymmenen kirjan tekemisessä; aluksi kokemattomana freelancerina ja siitä sitten edeten vakituisen erikoistoimittajan kautta itsenäiseksi tietokirjailijaksi.

Tiedän, että matka ensimmäisestä *anfangista* (sanan alkukirjain) viimeiseen *punktiin* (piste) on joka kerta ainoalaatuinen, pitkä, ennakkoimaton ja tuskan arvoinen.

Tekoälyn käsitteet ja kyvykkyydet tulivat tutuiksi niin paljon kuin tekniset salaisuudet yksinkertaiselle humanistille ylipäättään voivat tulla.

Älkää pelätkö tekoälyä!

Lähetän sukulehden välityksellä lukijoille terveisiä: älkää pelätkö tekoälyä. Minulle selvisi tutkimustyön aikana, että kyse on tieteen järjestelmällisestä kehityksestä, evoluutiosta, jossa yksi keksintö johtaa toiseen ja vain toimivat oivallukset jäävät eloon tuleville sukupolville.

Kyse on tietokoneelle asennettavasta ”lisäpalikasta”, joka auttaa

meitä digitaalisissa tehtävissä ja palveluissa. Kuka muistaa aikaa ennen internetiä, jonka tulon kotitietokoneille pelotti, ja nykyisin sen käyttö on itsestäänselvyys. Tekoälyn lisääntyminen kotitalouksissa tarkoittaa samankaltaista evoluution etenemistä: paremmaksi menee.

Tekoälyn alkupisteeksi voi – vakavasti tai huumorilla, miten vain – nostaa esiin tilanteen ihmiskunnan alkuhämäristä, kun ihminen oppi sytyttämään leirinuotion kahta pii-kiveä yhteen kopauttamalla. Siitä syntyi kipinä, sähkön alku. Tietokone ei toimi ilman sähköä, ei myöskään tekoäly.

Mikä yhdistää vanhan kirjoitusko-
neen ja tietokoneen? Näppäimistö. Kir-
jasimet ovat samassa järjestyksessä kuin
yhdyksvaltalainen Christopher Latham
Sholes (1819–1890) ne aikoinaan ke-
ksi. Voit tarkistaa näppäimistön vasem-
masta yläkulmasta, josta löydät yhdistel-
män QWERTY.

Suomessa harhaluulo?

Suomea pidetään tietotekniikan
edelläkävijämaana maailmassa. Tuot-
ta markkina-alueetta en allekirjoita.
Tekoälytutkimuksen, ohjelmistojen
ja laitteistojen kehittäminen ja kau-
palliset markkinat ovat suurvaltojen
käsissä. Pieni Suomi menestyy joil-
lakin erikoisaloilla ja ennen muuta

valppaalla alan seuraamisella ja par-
haiden menetelmien soveltamisella
käytäntöön. Valtion tuki on ensiar-
voisen tärkeä osa kokonaisuudessa.

Kerron kirjassa myös uutisen,
joka koskee internetinkäyttäjille
tuttua Googlen hakukonetta. Sen
ylivoima muihin kilpailijoihin ver-
rattuna perustuu suomalaisen tut-
kijan 1960-luvulla kehittämään
algoritmiin eli malliin siitä, miten
loputtomasta tietovaruudesta voi-
daan löytää haluttu tieto nopeim-
min lyhintä käytettävissä olevaa
reittiä pitkin. Kyseinen tutkija asuu
Yhdysvalloissa ja on tietotekniikan
täysinpalvellut professori.

Aloitin kirjani kirjoittamisen var-
sinaisesti tammikuussa 2018. Kyse

oli kahdeksan kuukauden intensii-
vijaksosta. Käsikirjoitus on kustan-
nustoimittajan luettavana ja kom-
mentoitavana marraskuun loppuun.
Kun teksti on hiottu loppuun,
edessä on joulukuussa kirjan taitto
ja tammikuussa painaminen. Kirja-
kauppoihin se tulee helmikuun lop-
pupuolella 2019.

Joku saattaa kysyä, mikä on kirjan
nimi. Minä en sitä tiedä. Nimi jul-
kistetaan, kun markkinointi alkaa.

*Toimituksen huomautus: Kirjan kirjoj-
tuksen alkuhetkestä kerrottiin Kivenjuu-
ret -lehden numerossa 40, toukokuussa
2018.*

MARKETTA STENROTH

Stenrothit keittiössä

ANNIKIN HIRVISTROGANOFF

Äitini, Annikki Stenrothin, hirvistroganoff on kuu-
lunut niin sanottuna parempana pyhäruokana lap-
suudenkotini pöytään jo ainakin 30 vuotta. Isä on
ollut innokas metsämies ja hirven lihaa on ollutkin
siksi hyvin tarjolla. Resepti on minulla edelleen käy-
tössä aina kun saan sopivaa hirvenlihaa tuliaisina
isäni luona käydessä.

500 – 600 g hirven paistia
1 sipuli
(valkosipulin kynsi)
2 – 3 rkl voita
2 dl smetanaa (tai maun mukaan)
2 rkl tomaattisoseetta (nimenomaan ketsuppi)
1 lihaliemikuutio
1 laakerinlehti
1 suolakurkku
suolaa ja pippuria

Ota liha lämpenemään n. 0,5 tuntia ennen ruskis-
tamista.

1. Kuutioi liha sopiviksi paloiksi. Ruskista voissa
pannalla ja ota pois pannusta. Ripauta hieman
suolaa. Huuho pannu ja kaada vesi lihapalojen
päälle pataan.
2. Silppua sipuli ja kuullota se pannulla.
3. Pane lihat ja pannun huuhdeliemi takaisin
pannuun. Lisää tomaattisose ja smetana. Li-
sää tilkka nestettä ja yksi lihaliemikuutio
(Fond du Chef Beef) sekä laakerinlehti. Hauduta
kannen alla ainakin tunnin ajan, kunnes liha on
pehmeää. Lisää tarvittaessa tilkka nestettä.
4. Mausta ruoka suolakurkkukuutioilla ja anna hau-
tua hiljalleen. Tarkista maku, lisää suolaa ja pip-
puria tarvittaessa.
5. Lisää lopuksi ennen tarjoilua tuoretta persiljasilp-
pua.

Perhe uutisia

Tervetuloa sukuun

6.11.2018 syntynyt poikavauva Mikko Stenrothin (Kvartetto, N 1023) ja Mirka Palosen perheeseen, suora isälinja Erik Stenrothista jatkuu.

Iloisesta perhetapahtumasta viestin välitti Marketta Stenroth

Harri Juhani Leussu (Kvartetto, K 1378) ja Sanna Maria Happonen ovat saaneet tyttären 1.3.2018, Kuopiossa.

Iloutisen lähetti Kristina Leussu

8.10.2018 Helsingissä sukuumme syntyi poika, joka on esikoinen vanhemmilleen Evy Mikaela, o.s. Karlberg (Kvartetto, H 829) ja Eemil Juhani Palménille. Nimekseen hän sai suvun kantaisää kunnioittaen Erik Albin.

Evyn veli Daniel (Kvartetto, H 829) ja vaimonsa Eva-Lisa (Eve) Luigia Chiara Karlberg (o.s. Ricciardi) saivat 25.6.2018 Espoossa esikoistyttären, jolle vanhemmat antoivat nimen Ester Anna Evelyn.

Iloisista perhetapahtumista kertoi Timo Siukonen

Otamme osaa suruun

Erkki Salmenkivi (synt. 12.4.1928) on kuollut 8.10.2018 Mäntyharjulla. (Kvartetto, H 847)

Christian Moustgaard (synt. 12.5.1950) (Kvartetto, K 890, Inrtermezzo 819) menehtyi 18.11.2018.

Christian Moustgaard oli perustamassa Elävän musiikin yhdistystä Elmua, Lepakkoa, Radio Cityä ja kaapelikanava ATV:tä. Moustgaard toteutti Helsingin Jätkäsaaren musiikkialan ammattilaisille säätiöpohjaisen vuokratalon Jallukan, joka valmistui maaliskuussa 2017. (lähde: Wikipedia)

Hänen monipuolista elämäntyötään on esitelty myös Helsingin Sanomissa. <http://bot.fi/2vfl>

Suruviestit välitti Timo Siukonen

Annikki Stenroth (Kvartetto, N 1016) syntyi 18.12.1933 Haapajärvellä ja menehtyi 6.7.2018 Rovaniemellä.

Tytär Marketta Stenroth lähetti suruviestin ja liitti mukaan yhden säkeen äitinsä kirjoittamasta runosta:

*”Voimakas virta
juoksuaan jatkaa.
Ei aika voi katkaista
virran elämänmatkaa!
- Vain ihminen uupuu,
vanhus voimistaan
luopuu.”*

(Annikki Stenroth)

Eila Passoja

on sukuseuran hallituksen uusi jäsen

Tässä hän kertoo hiukan itsestään ja yhteyksistään sukuun ja sukututkimukseen.

Olen eläkeläisopettaja Keski-Pohjanmaalta Kälviältä eli Kokkolan esikaupungista. Syntyisin olen Etelä-Suomesta, Lohjalta, mutta sukujuureni ovat ympäri Suomea ja Eurooppaa. Oikeastaan olen maahanmuuttajasukua, sillä isälinjani on muutaman sukupolven takaa Ruotsista, minne vie myös Stenroth-yhteyteni Henrikin toisen vaimon, Katarina Lovisan kautta. Työelämässä toimin paikallisessa ammattikorkeakoulussa psykologian opettajana sote-alalla.

Sukututkimusta olen harrastanut lähes koko aikuisikäni ja nyt eläkkeellä se on keskeinen harrastukseni. Olen vakavasti sairastunut ns. sukututkijan rokkoon, minkä johdosta hetket tietokoneella muuttuvat tunneiksi ja hankalimpana oireena kyllästyän läheisiän tarinoilla menneistä ajoista ja ihmisistä.

Netti on onneksi mahdollistanut niin tiedon haun kuin tarjonnut mahdollisuuden verkostoitua samaan tautiin sairastuneiden kanssa. Se säästää paitsi matkakuluja, kun voin kotisoffalta surffata tiedon lähteillä, myös, mikä tärkeämpää, läheisten hermoja.

Uusin mahdollisuus selvittää sukulaisuuksia ja saada uusia tuttuja on auennut DNA-testien välityksellä. Olen löytänyt monia Stenroth-sukulaisia, tuttuja ja aiemmin tuntemattomia DNA-osumistani. Serkkutes-tin mukana tuli myös todennettua, että olen todellakin kaukaista sukua mieheni kanssa, minkä perinteinen sukututkimus oli jo ennakoanut.

Kirjastossa osuma Kivenjuurista

Stenroth-sukuseuraan tutustuin ensimmäisen ker-ran Sukututkimusseuran kirjastossa joskus viime vuosisadan puolella, kun huomasin lehtihyllystä Ki-

venjuuret-lehden. Selvisi, että minulla on yhteys tämän oudonnimisen lehden taustasukuun ja samalla ratkesi sukujuurieni kaksi esivanhempilinjaa.

Sukutaulussani kahdesti esiintyvä kirkkoherra Hen-rik osoittautui yhdeksi laajan suvun kantavanhemmis-tä ja minä ”tupla-stenrothilaiseksi” Henrikin kahden tyttären, Ulrika Lovisan ja Eeva Fredrikan, jälkeläisenä.

Lehteä näytti julkaisevan aktiivinen sukuseura ja ajat-telin, että tällaiseen porukkaan kannattaa liittyä.

Antoisaa toimintaa

Olen saanut osallistua useisiin kiinnostaviin tapahtu-miin Stenroth-sukuseuran mukana ja Intermezzon tietojen keruun yhteydessä pääsin tutustumaan oman Wall-dén -sukuhaaran läheisempiin jäseniin. Viime vuosina olen saanut olla mukana ideoimassa ja toteuttamassa sukuseuran toimintaa ensin ohjelmatoimikunnan jä-senenä ja kesän vuosikokouksen jälkeen hallituksessa Henrikin sukuhaaran edustajana.

Sukuyhdistyksen kannalta on ratkaisevinta, miten jäsenistö on mukana suunnittelemassa ja toteutta-massa sen toimintaa sekä osallistumassa tapahtumiin. Stenroth-sukuseura olemme me jäsenet, joten seuran kukoistus perustuu yhteiseen toimintaan. Toivonkin yhteydenottoja, vinkkejä ja ideointia ilman sitoumuk-sia, varsinkin, kun runsaan vuoden kuluttua on täyt-tymässä sukuseuran kaksikymmenvuotinen taival, jota juhlistaaksemme tapaamme juhlavuosikokoukses-sa seuran perustamispaikassa Suomenlinnassa.

Eila Passoja (Intermezzo H1617)

Stenrothit Kuulutko sukuuni

–tapahtumassa 6.-7.10.2018

Sukuseuramme on ollut jo usean vuoden ajan mukana suuressa sukuseura-tapahtumassa Vantaalla. Nämä ”suku-messut” järjestettiin nyt 19. kerran.

Yli 40 sukuseuraa, sukututkimusyhteisöä ja alaan liittyvää yritystä esittelivät lokakuun viikonloppuna toimintaansa 68 osastolla. Tapahtuman järjestäjä Vantaan Seudun Sukututkijat ry oli valmistanut hyvin monipuolisen oheisohjelman sukututkimuksesta kiinnostuneille alkaville ja kokeneille tutkijoille. Dna-tutkimuksesta kerrottiin luonnollisesti monessa esityksessä.

Mikä ihmisiä kiinnosti?

Ihmisiä kiinnostavat nimet ja kytkennät sukuihin. Tällä kerralla olimme valmistaneet 25 - 30 nimeä käsittelevät helposti luettavat taulut jokaisesta sukuhaarastamme erikseen. Tähän meillä on mainio tietolähde Intermezzossa, jossa Timo Siukosen ansiosta on luettelot jokaisessa sukuhaarassa olevista tunnetuista ja yleisistä nimistä. Näihin nimitauluihin moni messuvieras tutustuikin. Lisätietoja suvun henkilöistä saatoimme antaa ansiokkaista Kvartetto-sukukirjoistamme.

Yllättävät vallonit ja Stenroth-suku

Sukuseura-tapahtuma on tärkeä erilaisten sukujen kohtaamispaikka, jossa voi sattua yllättäviä kohtaamisia. Näin kävi minulle, kun kahvilassa kohtasin Marja-Liisa Ruohtulan, hammaslääkärin ja filosofian maisterin. Hän edusti tapahtumassa Suomen Vallonit ry (per. 1996) seuraa ja oli ollut seuran puheenjohtaja pitkään. Hän tutustutti minut valloneihin ja kertoi olevansa Pira-suvun jälkeläisiä.

Kouluhistoriasta muistan vallonit, jotka asuivat Belgiassa ja Pohjois-Ranskassa. Nyt sain kuulla, että Suomessa asuu lukuisia valloni-sukujen jälkeläisiä. Intermezzosta löysin muutamia valloni-sukunimiä, kuten esimerkiksi Basilier, Brun, Giljami ja Pira.

On hyvin luultavaa, että Roschier-suku liittyy valloneihin. Näin Marja-Liisa Ruohtula kertoi ja perusti tietonsa professori Kustaa H. J. Vilkinson tutkimukseen, jossa on nimi Jean Rochie 1636, lähtösija Belgia ja ruukki Antskog.

Valloneihin voi tutustua Vilkinson teoksessa Arkielämää patriarkalisessa työmiessyhteisössä – Rautaruukkilaiset suurvalta-ajan Suomessa, Suomen Historiallisen Seuran julkaisu 196, Helsinki 1996.

Vallonit olivat alkujaan seppiä ja raudantekijöitä, joihin tuli yli tuhat miestä perheineen Ruotsiin ja Suomeen 1600-luvulla Ruotsin kuninkaan pyynnöstä. He osasivat erinomaisesti käsitellä rautaa, sillä he hallitsivat parhaiten oman aikansa raudanjalostustekniikan ja olivat siksi tärkeitä työntekijöitä Suomen suurvalta-ajan rautaruukeissa. He säilyttivät pitkään etniset perinteensä ja kielen kiinteissä yhteisöissään.

Suomen Vallonit – Finlands Vallonättlingar -seura ”kehotti Vantaalla kaikkia tutustumaan sukunsa tarinaan. Eihän sitä tiedä, vaikka sinullakin sykkisi iloinen ja valoisa vallonisydän.”

Marjatta Salonen

Stenroth-osastolla päivystivät myös Maaria Puupponen, Marketta Stenroth ja Theo von Bell.

Sukuseuran toimielimet

STENROTH SUKUSEURAN HALLITUS

Eila Passoja varapuheenjohtaja

Theo von Bell

Maaria Puupponen

Marjatta Salonen sihteeri

Mimmi Sjöblom

Marketta Stenroth

Jan Sundman

HISTORIATOIMIKUNTA

Maaria Puupponen puheenjohtaja

Pekka Ala-Siuru

Impi Hagström

VIESTINTÄTOIMIKUNTA

Kaarina Wilskman, päätoimittaja

Pekka Ala-Siuru, verkkosivut

Theo von Bell, jäsenasiat

Marjatta Salonen

Palautusosoite:
Theo von Bell
Joukahaisentie 23
04230 Kerava

Port Payé
Finlande
228829
Itella Posti Oy

ECONOMY

Itella Green

Kortin piirtänyt: Sam von Bell.

Tulevat tapahtumat

Tulevista tapahtumista lisätietoa kevään lehdessä ja sukuseuran nettisivuilla

<https://www.stenroth-sukuseura.net/>

Valitettavasti tänä syksynä adventtitapahtuma jouduttiin jättämään väliin.

Jäsenmaksu 2019

Pankkitili Handelsbanken
FI32 3131 3001 2465 94

Saaja: Stenroth sukuseura ry.

Merkitse viestitilaan jäsenten nimet ja osoite sekä maksuvuodet. Jäsenmaksu 2019 on 20 €/vuosi, nuorisojäsen 0 €.

Voit maksaa samalla myös vuoden 2018 maksun, jos se on vielä maksamatta. Sukuseuran sääntöjen mukaan jäsen, joka ei ole maksanut jäsenmaksuaan kahteen vuoteen, katsotaan eronneeksi.